

TAK VREDE GENT

SHANTI

Maandelijkse nieuwsbrief voor levensvernieuwing en algemene broederschap
door vergelijkende studie van wijsbegeerte, godsdiensten, wetenschap en esoterie
JAAR 2024 - NUMMER 3 - MAART 2024

Belgische Theosofische Vereniging vzw
Hoofdzetel: Geuzenplein 8 te 1000 BRUSSEL

Doelstellingen van de Theosofische Vereniging:

1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur
2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdiensten, wijsbegeerten en wetenschappen
3. Het onderzoeken van de onverklaarbare wetten die in de natuur besloten liggen en van de vermogens die in de mens sluimeren

De vereniging is niet-sektarisch en bestaat uit zoekers naar inzicht. Haar eenheid berust niet op een gezamenlijk beleden geloof of wereldbeschouwing maar op een gezamenlijk streven naar waarheid.

Missie van de Theosophical Society (Adyar)

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen van een zich steeds verdiepend inzicht in, en verwerkelijking van de tijdloze wijsheid, spirituele zelfrealisatie en de eenheid van alle leven.

Activiteiten Tak Vrede: iedere **woensdag** van de maand (behalve de 5de)
van 19.30u tot 21.30u. .

Locatie: *Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68 te 9030 Mariakerke*

Ter info: Sinds september 2022 zijn de voorwaarden voor gebruik van een zaaltje in het Kollekasteel gewijzigd. Een klein bedrag aan huur wordt gevraagd. Iedereen is van harte welkom om gratis en vrijblijvend deel te nemen aan de activiteiten van Tak Vrede. Giften als steun voor de goede werking van de Loge zijn steeds welkom en kan via rekening BE81 0000 1422 2624 tnv Belgische Theosofische Vereniging vzw, met vermelding Tak Vrede.

06/03/2024: Cursus: De bron herontdekken: Licht op het Pad

13/03/2024: Gespreksavond: Tijdloze Wijsheid

20/03/2024: Gespreksavond: Tijdloze Wijsheid

27/03/2024: Gespreksavond: Tijdloze Wijsheid

Meer informatie over het programma: <https://ts-belgium.be>

V.U. : Tak Vrede, p/a Geuzenplein 8, 1000 Brussel - Email: tak.vrede@ts-belgium.be

Bescherming persoonsgegevens: Alle informatie over de Belgische wet bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 8 december 1992 en de AVG EU, te bekomen via email: info@ts-belgium.be

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Mening en opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Resolutie goedgekeurd in 1924 door de General Council van de Theosophical Society Adyar

***De hele mensheid is slechts één familie
die verspreid is
over het oppervlak van de aarde;
alle mensen zijn broeders
en moeten elkaar als zodanig liefhebben.***

*Francois Fenelon
Les aventures de Télémaque (1699) Boek 9, p.67*

Shanti maart 2024

Pagina

Het tijdperk van Kali

3

Het werken met de tijd

7

Het tijdperk van Kali

Wayne Gatfield

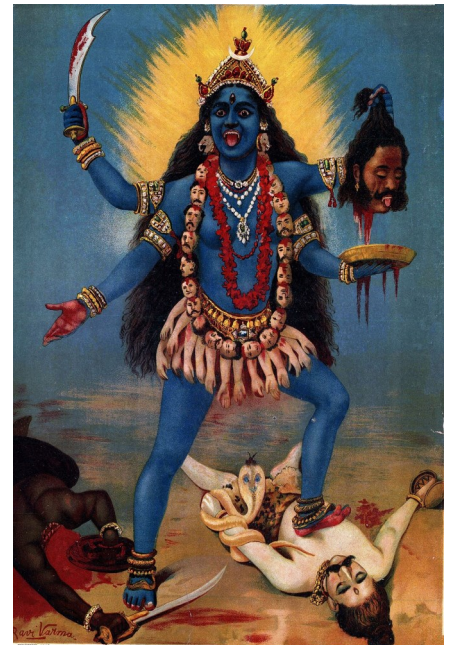
Wayne Datfield
(1953-....)

Kali, de echtgenote van Shiva, is een interessante figuur in het Hindoe pantheon. Zij staat bekend als de 'Zwarte Godin' en vertegenwoordigt verandering en transformatie. Men zegt dat Kali geëmaneerd is uit de wenkbrauw van de godin Durga tijdens één van de veldslagen tussen spirituele en kwaadwillende machten. Zij wordt beschouwd als de 'krachtige' vorm van deze godin, die ook een echtgenote was van Shiva, en ofschoon zij een symbool was van transformatie, was zij minder agressief.

Kali wordt getoond als een zwarte vrouw met vier armen; in één van haar handen houdt zij een zwaard, in een andere het hoofd van de demon die zij verslagen heeft; met de andere twee armen moedigt zij haar aanbidders aan. Kali heeft twee dode lichamen als oorbellen en zij draagt een ketting van schedels. Zij draagt een gordel, gemaakt van de handen van dode mensen, en haar tong steekt uit haar mond. Kali heeft rode ogen en haar gezicht en borsten zijn besmeurd met bloed. Zij staat met één voet op het dijbeen en met de andere op de borst van haar echtgenoot, Shiva.

Kali is zwart om haar allesomvattende natuur te symboliseren, omdat zwart de kleur is waarin alle andere kleuren opgaan. Zwart representeert ook het ontbreken van kleur, waardoor de natuur van Kali als ultieme realiteit wordt getoond. In het Sanskriet heet dit nirguna, hetgeen iets betekent wat iedere eigenschap en vorm te boven gaat. Haar zwarte kleur symboliseert daardoor het transcenderen van iedere vorm.

Kali's naaktheid symboliseert het feit dat zij vrij is van iedere illusie en ook dat de ultieme waarheid alle onwetendheid wegbrandt. In een andere betekenis vertegenwoordigt naaktheid volkomen Spiritueel Bewustzijn. De ketting van vijftig menselijke schedels representeert de vijftig letters van het Sanskriet alfabet en suggereert ware Wijsheid. De gordel van afgesneden handen wijst op het proces van Karma. Het feit dat de handen afgehakt zijn door Kali toont aan dat Karma overwonnen is door devotie aan haar. Haar witte tanden stellen zuiverheid voor; haar tong het feit dat zij in haar rol van Tijd alle dingen consumeert.

Kali's vier armen vertegenwoordigen de cyclus van 'schepping' en 'verwoesting', of evolutie en transformatie. Haar rechter handen vormen de mudra van 'onbevreesdheid' en de linker houden het zwaard en het afgehakte hoofd vast. Het zwaard is het zwaard van wijsheid en het hoofd is de valse kennis die zij vernietigd heeft.

Haar drie ogen zijn de zon, de maan en het vuur, die het haar mogelijk maken alle aspecten van de tijd waar te nemen — het verleden, het heden en de toekomst. Dit toont haar in haar aspect van Kala (tijd), vandaar de naam Kali.

Het feit dat ze op haar man Shiva staat laat zien dat hij zonder zijn Sakti machteloos zou zijn. zoals H.P. Blavatsky (HPB) zegt:

Zonder kosmische substantie zou de kosmische verbeeldingskracht zich niet kunnen manifesteren als individueel bewustzijn, omdat bewustzijn alleen door middel van een materieel voertuig (in het Sanskriet: `upadhi') te voorschijn komt als 'ik ben ik'. Er is immers een stofelijke grondslag nodig om een straal van het universele denkvermogen in een bepaald stadium van ingewikkeldheid ergens op te richten. Evenzo zou kosmische substantie zonder kosmische verbeeldingskracht een lege abstractie blijven en er zou geen bewustzijn uit voortkomen (De Geheime Leer, deel I, Proloog [15]).

Als we Shiva mogen zien als kosmische verbeeldingskracht en Kali als kosmische substantie dan blijft de analogie overeind.

Laten we nu eens kijken hoe wij al deze symbolen/symbologie kunnen toepassen in ons dagelijks leven. De tijd waarin wij leven lijkt beslist geregeerd te worden door alle eigenschappen van de exoterische Kali, het is een tijd van veel lijden en hartzeer. De mensen worden nauwelijks gedreven door liefde, maar door hartstocht en een zucht naar weelde en macht. De moderne jeugd gaat er prat op dat ij in het bezit is van de allernieuwste technologie zoals mobiele telefoons en computers, terwijl een heel groot deel van de wereldbevolking lijdt onder oorlog, armoede en ziekte. Als gevolg van de verzadiging van het lager denkvermogen door deze bedroevende beelden door het medium televisie, wordt een ongevoeligheid voor enige reactie veroorzaakt en kan een groot aantal mensen de pijn van deze oprechte slachtoffers niet onderscheiden van die van de spelers in een melodramatische soapserie op televisie. Achtelooos schakelen wij van het een over naar het andere.

Het is waar dat we trachten te leven alsof we onsterfelijk zijn, in de fysieke zin van het woord, waarbij we er geen acht op slaan dat we allemaal in sneltreinvaart op het graf afgaan en dat het verzamelen van materiële goederen niet het summum kan zijn van het bestaan. Een ongemakkelijk feit, maar één dat onder ogen gezien moet worden.

Bovenal is Kali de Moeder, wat betekent een bron van genezing en bescherming. Daardoor is het mogelijk genezing en bescherming te vinden, te midden van de verschrikkingen van deze tijd. Allereerst moeten wij echter deze vreselijke dingen het hoofd bieden, diep in de duisternis voor ons kijken en leren het licht te zien dat altijd schijnt aan het einde van de tunnel. Kunnen wij ons neerleggen bij de vreselijke wreedheid die overheerst in de moderne samenleving — fysieke, mentale en morele gruwelijkheden die alle rede tartten? Kunnen wij begrijpen waarom bepaalde delen van de mensheid andere ongelooflijk doen lijden? De Meester KH zegt:

De wereld heeft het licht van de ware kennis verduisterd en zelfzucht verhindert haar herleving, want de hechte broederschap van allen, die onder dezelfde onveranderlijke natuurwet werden geboren, wordt door haar uitgesloten en niet erkend.

Zelfzucht en begeerte naar lege schaduwen; bezit van kraaltjes die niets te betekenen hebben; miljoenen mensen die gedood zijn ter wille van hebzucht naar geld of macht; voorbijgaande dingen die in werkelijkheid geen waarde hebben — wij hebben de echte waardigheid van de menselijke natuur uit het oog verloren, het vermogen in de ziel van de ander te kijken en de Goddelijkheid in hem lief te hebben. De Meester KH zegt ook:

De grootste troost en de allereerste plicht in het leven, mijn kind, is geen pijn te veroorzaken en het veroorzaken van lijden jegens mens of dier te vermijden.

Nam de mensheid deze woorden maar ter harte, want hierin liggen de zaadjes van alles wat wij dienen te zeggen en te doen. Als wij de gevoeligheid konden ontwikkelen waardoor wij terugschrikken voor iedere daad of elk woord die het hart van de ander verduistert; als wij konden leren de ogen van de ander te lezen en ons ervan bewust te zijn wanneer hij ons smeekt om begrip; als wij teleurstelling of ontmoediging bij de ander konden aanvoelen; als wij zelfs maar de angst konden zien in de ogen van een dier wanneer wij hem boos toespreken of onze hand tegen hem opheffen — als wij maar KH's woorden ter harte konden nemen en deze 'eerste plicht in het leven' gewoon konden aankweken en ontwikkelen, dan zouden wij op weg zijn naar het bereiken van de sublieme toestand die genoemd wordt in De Stem van de Stilte:

Laat uw Ziel het oor lenen aan elke kreet van smart, zoals de lotus zijn hart opent om de morgenzon te drinken. Laat niet de felle zon één traan van smart drogen voordat u die zelf hebt afgewist van het gezicht van degene die lijdt (uit: Drie Wegen Één Pad, I 59 en 60).

Op deze wijze zouden wij licht bijdragen aan deze donkere tijd, wat in feite de plicht is van al degenen die in staat zijn tot een onzelfzuchtig initiatief.

Mahatma Koot Humi

Wij leven in een tijd waarin aan trivialiteiten onevenredig veel belang gehecht wordt, waarin een filmster of een sportman beschouwd wordt als een 'held' en behandeld wordt met de eerbied die vroeger alleen was voorbehouden aan hen die ware genialiteit bezaten. HPB schrijft in haar artikel 'Genialiteit':

Zouden de hoofdstukken 2 en 3 van 1 Korintiërs ooit worden vertaald in de geest waarin ze werden geschreven — zelfs hun dode letter is nu misvormd — dan zouden aan de wereld wonderlijke dingen worden geopenbaard. De wereld zou dan onder andere de sleutel in handen hebben tot vele tot nu toe onverklaarde rituelen van het aloude heidendom. Een hiervan is het mysterie van deze zelfde Heldenverering. De wereld zou vernemen dat als de straten van de stad die zo'n man zou eren bestrooid waren met rozen voor de doorgang van de Held van de dag, als iedere burger werd verzocht te buigen in verering voor hem die zo onthaald werd, en als zowel priesters als dichters met elkaar wedijverden om de naam van de held onsterfelijk te maken na zijn dood — dan vertelt de occulte filosofie ons de reden waarom dit gedaan werd. Er staat: 'Zie in elke manifestatie van genialiteit — wanneer die gecombineerd wordt met deugd — in de krijger of de zanger, de grote schilder, kunstenaar, staatsman of wetenschapper, die hoog boven de hoofden zweeft van de gewone kudde, de onmiskenbare aanwezigheid van de hemelse banneling, het goddelijk Ego wiens cipier gij zijt, o mens van materie!' Aldus was hetgeen wij vergoddelijking noemen van toepassing op de onsterfelijke God binnenin, niet op de dode muren van de menselijke tabernakel die hem omsluit. Dit werd gedaan in zwijgende en stille erkenning van de pogingen, gedaan door de goddelijke gevangene die, in de meest ongunstige omstandigheden van incarnatie, er nog in slaagde zichzelf te manifesteren.

Shiva

Geen wonder dat Kali ons voortdurend herinnert aan onze sterfelijkheid als persoonlijkheid in deze wereld. Wij associëren schoonheid met alleen de toestand van het fysiek lichaam en verwaarlozen ons innerlijk wezen, waarbij wij diegenen vergoddelijken die het meest bedreven zijn in het tentoonstellen van dit voorbijgaande verschijnsel dat wij het lichaam noemen. Schoonheid van Geest wordt volkomen genegeerd en zelfs beschouwd als 'raar'. Schoonheid van vorm en lelijkheid van spraak en denkvermogen is de mode in de moderne maatschappij, evenals een terugdenken voor alles wat echt cultuur is. Ware cultuur wordt altijd verbonden met de ontwikkeling van het spirituele deel van onze natuur. Alles wat lager is, is een verduistering van onze hogere natuur en daarom van geen nut in de uiteindelijke analyse.

Het is dit zich richten op het voorbijgaande dat ons zoveel verdriet bezorgt: proberen ons huis op drijfzand te bouwen en onder ogen moeten zien dat alles wat wij verzameld hebben ons ontrukkt zal worden wanneer we naar een andere wereld gaan. Wat we bewaren is de kennis van geestelijke aard die wij verworven hebben, die een deel wordt van het bewustzijn dat wij aan het verruimen zijn door het oplichten van sluiers en het afbreken van muren die verhinderen dat wij dingen duidelijk kunnen zien. Om in deze donkere tijd te overleven en te kijken in het hart van Kali, dat van goud en schitterend is, moeten wij leren waarderen dat het 'ras der mensen goddelijk is,' zoals Pythagoras zegt. JE (pseudoniem van George William Russel), de Ierse schrijver over mystiek, herhaalde voortdurend dat er een Gouden Wereld om ons heen is, als wij er maar naar willen zoeken. Het Gouden Tijdperk is dus niet dood, maar bestaat op een niveau dat voor de meeste mensen ontoegankelijk is. Toch is het bereikbaar als wij onze natuur maar afstemmen op de schoonheid van onze medemens. Onze leraren vertellen ons dat het egoïsme, de onverschilligheid en de wreedheid die nu in de maatschappij de boventoon voeren, niet de natuurlijke toestand van de mens vormen en dat wij nooit moeten wanhopen over de mensheid. De 'onsterfelijken' die onophoudelijk over de mensheid waken en die zich bezighouden met haar welzijn, hebben diegenen nodig die uit vrije wil naar het goede, het ware en het schone zoeken, die dat in zichzelf tot bloei brengen en trachten het in anderen te doen ontwaken. Zij hebben diegenen nodig die bereid zijn zich te ontdoen van die manieren van leven en denken die beperkend of nutteloos zijn. Zij nemen een levensstijl aan die voor

de gewone man raadselachtig is, maar die tegelijkertijd het beeld duidelijker maakt voor het innerlijk oog van de beschermheren van de mensheid.

Er moet oprechte motivatie zijn en een eed aan ons Hoger Zelf om de wolken weg te blazen die de zon der Waarheid verduisteren. Het Tijdperk van Kali is niet voorbestemd en deterministisch, er zijn altijd wielen binnen wielen. Elke ochtend als we wakker worden beginnen we ons eigen kleine Manvantara, de periode van activiteit; misschien gaan we door een mini Gouden Tijdperk, of een yuga in een paar uur. Misschien gaan we door alle vier de yuga's in een uur of twee of in een dag of in een week. 'Zo boven, zo beneden'. Alle antwoorden liggen in de processen der Natuur, innerlijke zowel als uiterlijke. Hoe meer wij onszelf afscheiden van Moeder Natuur, hoe meer wij alleen uit hebzucht gedachteloos haar schoonheid vernietigen, des te meer verliezen we het contact met wie we zijn en des te meer worden wij overheerst door het groteske uiterlijke beeld van Kali. In dat geval wordt zij een wraakgodin die ons in onze onwetendheid zal verslinden — zij is de ferme hand van Karma.

Toch is het menselijk ras goddelijk en Pythagoras vervolgt:

De Heilige Natuur openbaart aan hen de meest verborgen mysteriën.

Alleen gebeurt dat niet als wij doorgaan met het vernietigen van wat een deel is van onze eigen aard, omdat de essentiële les die wij moeten leren en in praktijk brengen de EENHEID VAN AL HET BESTAANDE is. Om dit te doen moeten wij de 'grote ijzingwekkende ketterij van afgescheidenheid die ons losweekt van de rest' links laten liggen. We moeten de lessen leren door een bewuste poging om in te zien dat wij niet kunnen 'zondigen' zonder de hele mensheid daarmee te beïnvloeden. Evenmin kunnen wij boven onze omgeving uitstijgen zonder het hele organisme waarvan wij een integraal deel vormen, te verheffen, hoe weinig ook. De moderne trend van onafhankelijkheid en 'voor onszelf zorgen' is dus een vergissing, omdat wij niets kunnen denken en doen zonder dat dat gevolgen heeft voor iedereen. Als dit beseft en nageleefd werd zou dit levensbelangrijke feit de hele mensheid kunnen transformeren. Gekoppeld aan de idee dat wij niet kunnen ontkomen aan de gevolgen van welke actie dan ook (karma) zou dit helpen de som van al het verdriet op deze planeet te verminderen.

In de duisternis van de huidige tijd is er licht nodig om de weg te wijzen aan degenen die verdwaald zijn en er zijn vrijwilligers nodig die bereid zijn het leven te leiden dat vereist is om zo'n licht te worden. Het is misschien een moeilijke en vermoeiende taak, maar de beloning is onschatbaar. Met 'beloning' verwijs ik niet naar enig materieel voordeel dat te behalen valt, maar alleen naar het feit dat er licht geworpen wordt in de duisternis van een wereld die nu overspoeld wordt door ellende en hopeloosheid. Dat is voldoende beloning voor de ware aspirant. Het is daarom essentieel dat er mensen op de wereld zijn die zich bewust zijn van de toestand van de maatschappij op dit ogenblik en van de noodzaak om het Licht brandend te houden in de duisternis van deze tijd. Het is ook belangrijk dat theosofen beseffen dat hun werk in de wereld meer steekhoudend is dan ooit en dat zij de waarde van positieve gedachten en handelingen niet onderschatten. Het lijkt misschien alsof je een bosbrand probeert te blussen met een kopje water, maar energie die besteed wordt op het mentaal gebied is tien keer zo effectief als op het fysiek gebied, en spirituele energie honderd keer zo effectief als die op het mentaal gebied. De ware theosoof werkt dus op zijnsgebieden die ontoegankelijk zijn voor de meerderheid van de mensen op deze planeet. Zodoende hebben zij meer de 'vrije teugel' voor wat betreft de beperkingen van hun eigen begrip en training. Uiteindelijk zal deze inspanning doorsijpelen naar het fysieke gebied en zullen er veranderingen plaatsvinden ten bate van allen. Wij moeten alleen een vooruitziende blik hebben, optimistisch zijn in ons dagelijks leven en oog hebben voor de vooruitgang van de mensheid. Iets wat we nooit moeten doen is wanhopen over de mensheid. Ongeacht hoe duister de wereld uiterlijk wordt, wij moeten ons ervan bewust zijn dat het alleen maar wolken zijn die de Spirituele Zon verduisteren, de zon die eeuwig schijnt. Zijn er vandaag de dag echte liefhebbers of zijn er alleen maar zinnelijke mensen die iedere kans buitensluiten om de zuiverheid en de schoonheid van ware liefde te begrijpen, die de harmonieuze klank van zielen die eenstemmig meetrillen niet willen horen? Zijn er liefhebbers van het Goede, het Ware en het Schone in de wereld om ons heen? Zijn er Spirituele Zonnebloemen die zich wenden tot de Innerlijke Zon en

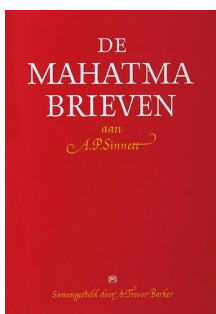
zich koesteren in zijn eeuwig licht? Als die er zijn, laten zij zich dan bekendmaken in deze cruciale tijd. Laat hen de positieve aspecten van deze tijd beseffen, de kansen voor groei, voor mededogen, voor het tot nieuw leven brengen, regenereren, van communicatie en relaties. In de duisternis van deze tijd leren velen dat vrede en gelukzaligheid niet te vinden zijn in de vergankelijke dingen van de wereld, die slechts 'baarmoeders van pijn' zijn. Het is te vinden in de Eeuwige Dimensie van ons wezen, die Getuige is van alle veranderingen die, als wij ons daarmee vereenzelvigen, zoveel verdriet veroorzaken. Om te overleven in deze schijnbaar duistere tijd moeten wij voorbij de uiterlijke beelden gaan, voorbij de innerlijke beelden die de ware Geest buitensluiten. We moeten verblijven in een wereld die altijd gedompeld is in het Licht van de Spirituele Zon. Wij moeten ontdekken hoe we ons hart in harmonie moeten brengen met het grote Hart van het Universum en daarom Liefde verwezenlijken en onschuld herontdekken. Op deze manier kunnen wij veel hoop brengen in deze wereld en ook de intuïtie dat een groot goed ons allen wacht, als wij ons maar inspannen en proberen te kijken achter de schaduwen die ons leven achtervolgen. Net als Kali moeten wij onze eigen demonen verslaan en beseffen dat de weg naar vrijheid elf gebondenheid in ons eigen denkvermogen ligt.

Uit: *The Theosophist* september 2004
Vertaling: A.M.I. - *Theosofia* november 2012

Het werken met de tijd

Fay van Ierlant

In de Mahatma Brieven vinden we de opmerking: 'Het is de plicht van elke filantroop om mee te werken met de stroom van de tijd en met de voorwaarts drijvende impulsen.' Met andere woorden: gebruik te maken van de mogelijkheden die een tijdperk biedt. Een van de taken van de Theosofische Vereniging zou dan neerkomen op het zoeken naar de tijdloze realiteit die ten grondslag ligt aan de steeds veranderende fenomenale wereld.

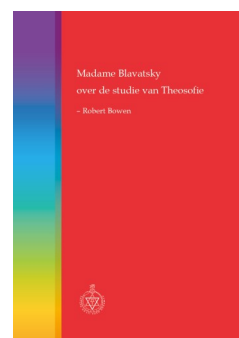
In de zogenaamde Bowen-brochure over de studie van theosofie uit 1891 legt H.P. Blavatsky uit hoe vormen en patronen doorbroken kunnen worden door het proces van jnana-yoga, het proces waardoor men kan gaan zien dat alle vormen beperkte tijdsgebonden weerspiegelingen zijn van de achterliggende realiteit. Een groeiend inzicht in die beperktheid maakt het mogelijk om met de tijd mee te werken.

Om te kunnen werken met de tijd zou men dan voortdurend vormen die niet meer voldoen herkennen en doorbreken. Dat vraagt om een benadering die door H.P. Blavatsky wel aangeduid wordt als de leer van het hart: het doordringen tot de essentie welke aan alles wat we bestuderen ten grondslag ligt en je daar door laten inspireren in het dagelijks handelen. Het gevondene wordt in het leven opgenomen. Men handelt uit inspiratie en inzicht. Bij de leer van het oog blijft het onderzoek intellectueel, men past het niet toe, wat kan leiden tot een vormvaste leer die verkondigd kan worden maar niet in de praktijk wordt gebracht.

De Mahatma Brieven en de aantekeningen van Bowen stammen uit de negentiende eeuw.

Hoe verliep het benaderen van theosofie sindsdien in de Theosofische Vereniging?

Het gevaar van het verkondigen van een leer lag altijd op de loer, ook al omdat men in het begin van de twintigste eeuw nog gewend was aan religies die aangaven wat men moest geloven. Er werd niet

verwacht dat men zelf onderzoek deed. Het was Krishnamurti die in 1929 wees op de noodzaak om allereerst jezelf te ontwikkelen om ooit de werkelijkheid waar te kunnen nemen. Hij sprak over de benadering van dat wat hij de lering noemde en hij zei:

'De mens moet het zien te vinden doordat hij gaat begrijpen wat de inhoud is van zijn eigen denken, doordat hij het observeert en niet doordat hij er intellectuele analyses van maakt.'

J.J. van der Leeuw, de voorzitter van de TVN, kwam hier in 1930 op terug met zijn lezing Revelation or Realisation, Openbaring of Verwezenlijking, die hij hield voor de Londense federatie, de Nederlandse conventie en het Europese congres. Hij bracht naar voren dat het in 1929 uit de hand gelopen was met de aankondigingen en openbaringen die geleid hadden tot Krishnamurti's breuk met de wereldleraar organisatie. J.J. van der Leeuw zei o.a.:

'Toen Krishnamurti begon met zijn lering was het voor de meeste theosofen niet zo dat ze het niet konden begrijpen, maar ze vroegen zich af hoe ze het in konden passen in hun bestaande denkpatroon. Maar het leven is niet een probleem dat opgelost moet worden, het is een mysterie dat ervaren moet worden. Het is het gemak waarmee theosofen alle problemen en gebeurtenissen kunnen plaatsen dat ware kunstenaars en denkers doet weglopen. Zij weten té goed dat het leven niet in een systeem gestopt kan worden, dat het doel van het denken niet is het leven te verklaren in woorden maar het te begrijpen door het te ondergaan. Het is het middelmatige denken dat comfort zoekt en geen waarheid. De zoeker naar waarheid ziet niet op tegen moeilijkheden en twijfel, maar verwelkomt ze. Natuurlijk zoeken we allemaal wel eens advies van iemand en praten we over moeilijkheden. Er is ook geen reden waarom we niet zo veel mogelijk proberen te leren van leraren en boeken, zo lang we inzien dat we zelf besluiten moeten nemen en dat het zwakheid is als we die verantwoordelijkheid op anderen afschuiven. De open deur naar de realiteit ligt in het hier en nu, in de beleving van iedere dag, overal. De moderne mens zoekt geen toevlucht, troost of zekerheid maar aanvaardt de storm van het leven op eigen kracht.' Tot zover J.J. van der Leeuw in 1930.

J.J. van der Leeuw
(1893-1934)

In de jaren na 1950 werd er in een groep rond Krishnamurti geëxperimenteerd met een vorm van dialoog, die ten doel had het denken te bevrijden van herinnering en tijd, een verandering in het bewustzijn teweeg te brengen en het inzicht te laten ontstaan dat het denken diepe wortels geeft van stabiliteit.

Het ging over het tot stand komen van een soort innerlijke revolutie, waarbij het de mens duidelijk wordt dat hij zelf de veroorzaker is van zijn problemen, waarvan de wortels liggen in zijn manier van denken. Dat vraagt om een dagelijks leven dat vrij is van elke ik-gerichte activiteit.

Er zouden geen meningsuitwisselingen, geen woordenvloeden, geen ervaringen uit het verleden zijn in deze Krishnamurti dialogen omdat die blokkerend werken. Men trachtte te komen tot een intensiteit van onderzoek waaruit inzicht voortkomt door waarneming. Er is dan geen leider of leraar. De dialoog is de leraar. Het gaat om een voortdurend ontsluiten van in het gesprek naar boven komende vormen.

Een jnana yoga in groepsvorm waarbij door het denken te ontspannen een andere manier van waarneming ontstaat. Dit alles heeft zijn invloed op het werken met theosofie in deze tijd. In 2000 worden cursussen niet meer verkondigd maar ingeleid en gedeeld. Iedereen heeft de verantwoordelijkheid door de teksten van Krishnamurti wees op de noodzaak om allereerst jezelf te ontwikkelen om ooit de werkelijkheid waar te kunnen nemen. tevoren te onderzoeken en het gevondene eventueel in te brengen.

Men gaat niet meer naar lezingen om in te nemen maar om deel te nemen. Met de mogelijkheid de eigen denkpatronen te doorbreken naar een diepere achtergrond en de veiligheid van conditionering te verlaten en gevoelig te worden voor ondervinding en ervaring.

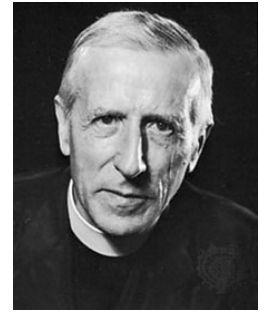
Door de ongekend groeiende mogelijkheden tot communicatie van nu weten de mensen meer dan ooit tevoren. Er ontstaat een mondiaal denken dat uitgaat van de persoonlijke en historische verant-

woordelijkheid voor alles wat zich afspeelt op deze aarde. Mondiaal denken vereist het ontdekken van de juiste relatie tussen individu en wereldgemeenschap.

De theosofische zoektocht kan ertoe leiden dat men gaat inzien dat ieder veld van kennis en iedere sfeer van ervaring in verband kan worden gebracht met een ruimere context als achtergrond voor het menselijk handelen.

In zijn *Future of man, De Toekomst van de mens*, welke uitkwam in 1964 voorzag Teilhard de Chardin deze ontwikkelingen toen hij schreef:

'Het egocentrische ideaal van een toekomst die gereserveerd is voor diegenen die het klaar hebben gespeeld, ieder voor zich, het doel te bereiken is vals en gaat tegen de natuur in. De uitkomst van de wereld, de poorten van de toekomst, het ingaan van het bovenmenselijke, dit alles staat niet open voor een paar bevoorrechten, noch voor de uitverkorenen met uitsluiting van alle anderen. Het staat open voor iedereen, in een richting waarin allen tezamen kunnen gaan en vervulling kunnen vinden in een spirituele vernieuwing van de aarde. Er wacht de mens geen andere toekomst dan in verbinding te staan met alle andere mensen.'

Teilhard de Chardin
(1881-1955)

Teilhard komt hier dichtbij het eerste doeleinde van de Theosofische Vereniging. Het lijkt erop dat de multiculturele samenleving en het mondiale denken van nu de mogelijkheid en de sfeer van zelfkennis zal doen toenemen, dat er een groeiend vermogen ontstaat voor de mens om zichzelf in tijd en ruimte te plaatsen totdat hij het punt bereikt waarop hij zich bewust wordt van zijn plaats en verantwoordelijkheid in relatie tot het universum.

Het werken met de tijd ligt besloten in het beginsel periodiciteit, dat het grondbeginsel is waarin weergegeven wordt dat de universele voortgang van alles bestaat in de richting van een hogere vorm van leven. We noemen dat wel de wetten van bestaan.

Het kosmisch proces is onpartijdig en intelligent en komt voort uit een grenzeloze werkelijkheid. Hoe meer we gaan waarnemen van deze z.g. spelende krachten hoe boeiender het werken met de tijd zou moeten worden. Op voorwaarde van een voortdurende betrokkenheid bij het leven van het moment, waardoor patronen doorbroken worden in een voortgaande beweging. We komen dan misschien dichter bij het ideale werken met de tijd zoals KH het zag in zijn brieven aan leden. Hij schreef: '

Sferen van invloed kunnen overal gevonden worden. Het eerste doeleinde van de Theosofische Vereniging is filantropie. De ware theosoof is een filantroop: hij leeft niet voor zichzelf maar voor de wereld. Dit en de filosofie van het juiste begrijpen van het leven en zijn mysteries zullen de noodzakelijke basis geven en de ware te volgen richting tonen. Maar de beste invloedssfeer voor de praktisant is het hier en nu. Mijn aanhalen van het woord filantropie is bedoeld in de breedste zin de aandacht te vestigen op de absolute noodzaak van de leer van het hart als tegenspeler van die van het oog. Het morele en spirituele lijden in de wereld heeft harder hulp en genezing nodig dan dat we de wetenschap zouden moeten helpen bij hun ontdekkingen.'

***U moet niet proberen een deel te genezen zonder het geheel te behandelen.
U moet niet proberen het lichaam te genezen zonder de ziel erbij te betrekken;
als u het hoofd en het lichaam gezond wilt maken,
moet u beginnen met het genezen van de ziel.
Dit laatste is het belangrijkste.
Laat niemand u overhalen zijn lichaam te genezen,
als hij u niet eerst gevraagd heeft zijn ziel te genezen.
De grootste fout die dokters in onze tijd
bij de behandeling van het lichaam maken is,
dat ze beginnen met de ziel van het lichaam te scheiden.***

Plato

***Wie gelooft,
dat het menselijk geluk
is gelegen in het bezit van kennis,
van een voorwerp of eigenschap,
vergist zich schromelijk.***

***Het ware geluk bestaat slechts in de illusie,
die men zich daarover maakt.***

*Erasmus
Lof der Zotheid*